

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

9 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

SSN Marta Romańska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 9 lipca 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej S.W. i W.W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z 29 października 2021 r., I ACa 229/21,

w sprawie z powództwa S.W. i W.W.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta Szczecina

o zapłatę,

1) oddała skargę kasacyjną,

**2) nie obciąża skarżących kosztami postępowania kasacyjnego
na rzecz pozwanego,**

**3) przyznaje ze środków Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego
w Szczecinie) na rzecz adwokata G.K. kwotę 5400 (pięć tysięcy
czterysta) zł powiększoną o należny podatek od towarów i usług z
tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej
skarżącym z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

Władysław Pawlak

Agnieszka Piotrowska

Marta Romańska

(A.D.)

UZASADNIENIE

Powodowie S.W. i W.W. wniesli o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta Szczecina na ich rzecz kwoty 559 636,40 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 28 grudnia 2000 r. do dnia zapłaty z tytułu zwrotu części, uiszczonej przez nich, opłaty za użytkowanie wieczyste bliżej opisanej działki gruntu, ustalonej na podstawie umowy z 25 czerwca 1986 r., przypadającej za okres niekorzystania przez nich z tego prawa w związku z przekształceniem w 2013 r. prawa użytkowania wieczystego w prawo własności przedmiotowej nieruchomości.

Wyrokiem z 5 lutego 2021 r., Sąd Okręgowy w Szczecinie zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 13.612,85 zł z odsetkami ustawowymi od 21 lipca 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd ustalił, że na wniosek powodów z 15 września 1983 r., Prezydent S. wydał decyzję z 5 kwietnia 1985 r. w przedmiocie oddania powodom w użytkowanie wieczyste na okres 99 lat, bliżej opisanej działki gruntu, położonej w S. przy ul. [...] o powierzchni 6.996 m², objętej KW nr [...], będącej nieruchomością rolną przeznaczoną pod budowę domu jednorodzinnego i zabudowę związaną z charakterem działki. W decyzji wskazano, że powodowie będą zobowiązani do uiszczenia jednorazowej opłaty za 99 lat wieczystego użytkowania gruntu w kwocie 769 500 zł (przed denominacją) według stawki 110 zł/m² terenu nieuzbrojonego, z możliwością rozłożenia tej opłaty na raty, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 15 września 1982 r. w sprawie zasad umarzania i udzielania ulg w spłaceniu należności państwowych.

Na podstawie umowy w formie aktu notarialnego z 25 czerwca 1986 r., przedmiotowa nieruchomość została oddana powodom w użytkowanie wieczyste na okres do 25 czerwca 2085 r. na opisanych wyżej warunkach. W umowie ustalono, że należność pieniężną za nabycie tego prawa w kwocie 769 500 zł (przed denominacją) powodowie będą zobowiązani uiścić w 5 rocznych ratach, płatnych w terminie 5 lat

od dnia zawarcia umowy, w terminach do 31 października każdego roku. W wykonaniu tej umowy, powodowie uiścili na rzecz Skarbu Państwa (wszystkie kwoty przed denominacją): w październiku 1986 r. 169 500 zł, w październiku 1987 r. 150 000 zł, w październiku 1988r. 150 000 zł, w październiku 1989 r. 150 000 zł oraz w październiku 1990 r. 150 000 zł.

Na skutek wniosku powodów z 28 grudnia 2000 r. o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego opisanej działki w prawo własności, zostało wszczęte postępowanie administracyjne, w toku którego Prezydent Miasta Szczecina wydał decyzję z 28 sierpnia 2013 r. o odpłatnym przekształceniu prawa użytkowania wieczystego powyższej nieruchomości w prawo własności, ustalając opłatę z tytułu przekształcenia tego prawa w wysokości 202 205 PLN. Po zastosowaniu bonifikaty przyznanej w zarządzeniu z 29 grudnia 2011 r. opłata końcowa, do uiszczenia której zostali zobowiązani powodowie, wyniosła 2 022,05 PLN. Po rozpoznaniu odwołania powodów, Wojewoda decyzją z 7 listopada 2013 r. utrzymał w mocy powyższą decyzję organu pierwszej instancji. Skarga powodów na decyzję Wojewody została oddalona wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z 26 czerwca 2014 r. (II SA/Sz 1531/13).

Na wniosek powodów z 8 kwietnia 2015 r., zostali oni ujawnieni postanowieniem sądu wieczystoksięgowego z 21 kwietnia 2015 r. w księdze wieczystej przedmiotowej nieruchomości jako właściciele na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej.

W piśmie z 20 lipca 2015 r. skierowanym do pozwanego, powodowie wnieśli o zwrot na ich rzecz niewykorzystanej, wskutek przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo własności, części uiszczonej przez nich opłaty za użytkowanie wieczyste, nie precyzując jej wielkości. W odpowiedzi, pozwany pismem z 26 sierpnia 2015 r. poinformował powodów, iż w związku z przekształceniem prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo własności wystąpiła nadpłata w uiszczonej przez nich opłacie za użytkowanie wieczyste w kwocie 54,39 PLN. Powodowie odmówili jej przyjęcia.

Sąd pierwszej instancji podniósł, że powodowie dochodzili zwrotu niewykorzystanej, wskutek przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo

własności, części uiszczonej przez nich opłaty za użytkowanie wieczyste. Wywodzili, że w okresie do 1990 r. zapłacili z góry opłatę za użytkowanie wieczyste w kwocie 769 500 zł (przed denominacją) za cały okres wynoszący 99 lat, natomiast faktycznie korzystali z tego prawa przez 27 lat, w związku czym przysługuje im część opłaty za okres 72 lat wynosząca, zdaniem powodów, kwotę 559 636,40 zł ($769.500 \text{ zł} \times 72 \text{ lat} / 99 \text{ lat} = 559.636,40 \text{ zł}$), przy wyliczeniu której powodowie nie uwzględnili denominacji złotego przeprowadzonej na podstawie ustawy z 7 lipca 1994 r. o denominacji złotego (Dz.U. z 1994r., Nr 84, poz.386), obowiązującej od 1 stycznia 1995 r. i wprowadzającej nową jednostkę pieniężną (PLN), odpowiadającą wartości dotychczasowych 10 000 starych złotych.

Opierając się na przedstawionych w uzasadnieniu wyroku ustaleniach faktycznych i obszernych rozważaniach prawnych, Sąd Okręgowy podniósł, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie co do zasady, na podstawie art. 410 § 2 k.c., jednakże powodowie wadliwie określili w pozwie wysokość przysługującego im świadczenia pieniężnego z tego tytułu, pomijając denominację złotego. Przy prawidłowym jej uwzględnieniu, kwota nominalna do zwrotu wyniosłaby 55,12 PLN, przy czym pozwany w piśmie z 26 sierpnia 2015 r. zaoferował im zwrot kwoty zbliżonej, a mianowicie 54,39 PLN., której powodowie nie przyjęli.

W związku z tym, że ustalenie wysokości świadczenia nienależnego podlegającego zwrotowi na rzecz powodów w tej nominalnej wartości, nie uwzględniłoby istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza, zaistniałej od momentu, w którym powodowie dokonali zapłaty tego świadczenia na rzecz pozwanego, Sąd Okręgowy stwierdził potrzebę jego odpowiedniej waloryzacji. Wskazał, że przepisy ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. Nr 115, poz. 741 ze zm., dalej: „u.g.n.”) nie zawierają aktualnie (nie zawierały też uprzednio), bezpośredniej podstawy do dokonania waloryzacji świadczenia tego rodzaju, stąd zastosowanie znajduje art. 358¹ k.c., zwłaszcza jego paragraf 3.

Sąd Okręgowy podniósł, że świadczenie spełnione przez powodów na rzecz pozwanego stało się nienależne, we wskazanej części, w dniu 7 listopada 2013 r., w którym odpadła jego podstawa wskutek definitywnego przekształcenia prawa użytkowania wieczystego, za które było ono należne, we własność nieruchomości.

Jednakże zwaloryzowanie go wyłącznie poprzez odniesienie się do zmiany siły nabywczej pieniądza od tej daty do chwili wyrokowania w tej sprawie nie czyniłoby - zdaniem Sądu - zadość zasadom współżycia społecznego, do których odsyła art. 385¹ § 3. k.c. Właściwe zastosowanie tej regulacji powinno prowadzić do zwaloryzowania wartości, której powodowie wyzbyli się ze swojego majątku, uiszczając na rzecz pozwanego opłatę z tytułu użytkowania wieczystego w zakresie jej niewykorzystanej części, co nastąpiło w ratach, poczynając od października 1987 r. i kończąc na październiku 1990 r. W ocenie Sądu, nie był on związany sposobem waloryzacji przewidzianym w art. 5 u.g.n., jednak sposób ten powinien być rozważyć w pierwszej kolejności, zważywszy, iż określał on zasady waloryzowania świadczeń bardzo zbliżonych do tego, którego dotyczyło powództwo. Podstawowym sposobem waloryzacji wskazanym w tym przepisie jest oparcie się na wskaźnikach zmian cen nieruchomości danego rodzaju ogłaszanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (dalej GUS). Oddana powodom w użytkowanie wieczyste nieruchomość, zarówno według treści umowy z 25 czerwca 1986 r., jak i obecnej treści księgi wieczystej [...], jest gruntem rolnym. Prezes GUS nie ogłasza i nigdy nie ogłaszał wskaźnika zmiany cen tego rodzaju nieruchomości, stąd Sąd Okręgowy zlecił biegłej sądowej, aby postępując zgodnie z art. 5 ust. 4 u.g.n., wyliczyła wysokość zwaloryzowanej należności w oparciu o wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, ogłaszane przez Prezesa GUS, dotyczące okresu biegnącego od momentu zapłaty przez powodów na rzecz pozwanego podlegającej waloryzacji części opłaty rozłożonej na raty, co odzwierciedla zmianę siły nabywczej pieniądza nie tylko na rynku nieruchomości ale szerzej w całej gospodarce.

Sąd Okręgowy nie dostrzegł podstaw do uznania wskaźnika zmian przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w tym okresie za bardziej odpowiednie kryterium waloryzacji, co postulowali powodowie. Posłużenie się danymi, które mogłyby przedstawić inne instytucje niż Prezes GUS i które pełnomocnik powodów chciał sprecyzować po rozprawie z 27 stycznia 2021 r., nie dałoby, zdaniem Sądu, gwarancji obiektywnie miarodajnego określenia zmiany siły nabywczej pieniądza, którą obrazuje odniesienie się właśnie do wskaźników inflacji. Przy waloryzowaniu świadczenia nienależnego, którego zwrot przysługiwał powodom, Sąd Okręgowy uwzględnił także okoliczność, że powodowie uzyskali

prawo własności nieruchomości, uiszczając opłatę przekształceniową, obliczoną jako różnica między wartością rynkową prawa własności nieruchomości, a wartością ich prawa użytkowania wieczystego, które nabyli dzięki swojemu wcześniejszemu świadczeniu. Powodowie skorzystali również z bardzo dużej bonifikaty w ramach tej opłaty, wynoszącej 99 %. Zwaloryzowanie tej części świadczenia, która okazała się nienależna po przekształcenia prawa użytkowania wieczystego powodów we własność, według wskaźnika inflacji, stanowiło, w ocenie Sądu Okręgowego, rozwiązanie najbardziej sprawiedliwe oraz najpełniej czyniące zadość zasadom współżycia społecznego, przy uwzględnieniu i rozważeniu wszystkich okoliczności tej sprawy i interesu stron. W rezultacie, opierając się na zaaprobowanej opinii biegłej sądowej, Sąd Okręgowy podniósł, że w przypadku zwaloryzowania uiszczonych przez powodów rat w oparciu o art. 5 u.g.n., część uiszczonych w październiku 1987 r. raty wynoszącej 150 000 zł (wszystkie kwoty przed denominacją) obejmująca niewykorzystaną kwotę 101 192,85 zł, odpowiada wartości 6 111,92 PLN, rata 150 000 zł, zapłacona w październiku 1988 r. odpowiada wartości 5 655,31 PLN, rata 150 000 zł, uiszczona w październiku 1989 r. odpowiada wartości 1 610,74 PLN, zaś rata 150 000 zł, zapłacona w październiku 1990 r. odpowiada wartości 234,87 PLN, co w złożyło się na kwotę 13 612,85 PLN, zasądzoną przez Sąd Okręgowy.

Wyrokiem z 29 października 2021 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację powodów od powyższego orzeczenia, podzielając ustalenia faktyczne i oceny prawne Sądu pierwszej instancji.

W skardze kasacyjnej od tego wyroku, powodowie zarzucili naruszenie art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 4 k.p.c. przez nienależyte rozpoznanie sprawy w granicach apelacji i nie uchylenie przez Sąd Apelacyjny z urzędu wyroku w sytuacji, w której w Sądzie Okręgowym, jako sądzie pierwszej instancji, orzekał sędzia X. Y. powołany przez neo-KRS, co stosownie do uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. powoduje nienależyte obsadzenie składu sądu. Skarżący zarzucili także naruszenie art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. przez nienależyte rozpoznanie apelacji w zakresie zarzutu wadliwego ustalenia stanu faktycznego, naruszenie art. 278 k.p.c. w zw. z art. 235² § 1 pkt 2 i 5 w zw. z art. 381 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez oddalenie wniosków dowodowych zawartych w apelacji oraz naruszenie

art. 358¹ k.c. przez przyjęcie przez Sąd niewłaściwego sposobu waloryzacji kwoty podlegającej zwrotowi na rzecz powodów.

Formułując te podstawy kasacyjne, powodowie domagali się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sformułowany w skardze zarzut nieważności postępowania odnosi się do postępowania przed Sądem pierwszej instancji, tymczasem, stosownie do art. 398¹³ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy, w granicach zaskarżenia skargą kasacyjną, bierze z urzędu pod uwagę naruszenie przepisów powodujące nieważność postępowania, które miało miejsce wyłącznie w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998, Nr 5, poz. 81, postanowienia Sądu Najwyższego z 7 maja 2009 r., II CSK 80/09 oraz z 7 czerwca 2013 r., II CSK 720/12).

Ze względu na szczególny charakter skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do badania z urzędu, w ramach bezpośredniej kontroli kasacyjnej, czy postępowanie przed sądem pierwszej instancji jest dotknięte nieważnością postępowania. Takie badanie - mające jednak charakter pośredni - jest możliwe w dwóch sytuacjach – w przypadku sformułowania w skardze kasacyjnej zarzutu naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 378 § 1 k.p.c. przez nierozpoznanie zawartego w apelacji zarzutu nieważności lub gdyby skarżący zarzucił w ramach drugiej podstawy kasacyjnej naruszenie art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 386 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie z urzędu przez Sąd odwoławczy, w granicach zaskarżenia apelacyjnego, nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, mimo istnienia takiej powinności Sądu drugiej instancji (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998, nr 5, poz. 81; z 12 maja 1998 r., UKN 36/98, OSNP 1999, Nr 9, poz. 314 oraz z 14 grudnia 2001 r., V CKN 556/00).

W apelacji powodowie nie kwestionowali prawidłowości obsady Sądu Okręgowego ze względu na osobę sędziego X. Y. i nie sformułowali w niej związanego z tym zarzutu nieważności postępowania przed tym sądem. Natomiast skarga kasacyjna nie zawiera zarzutu naruszenia art. 386 § 2 k.p.c., co sprawia, że nieważność postępowania przed Sądem pierwszej instancji znajduje się poza granicami zaskarżenia i uchyla się spod kontroli kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2013 r., II CSK 334/12).

Przechodząc do rozpoznania kolejnych podstaw kasacyjnych należy podnieść, że spod kontroli kasacyjnej uchyla się także zarzut naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. przez nienależyte rozpoznanie apelacji w zakresie zarzutu wadliwego ustalenia stanu faktycznego, to jest ustalenia, że płatności kolejnych rat, na które została rozłożona jednorazowa opłata za użytkowanie wieczyste działki, były dokonywane przez powodów w październiku kolejnych lat kalendarzowych, zgodnie z harmonogramem. W drodze tego zarzutu powodowie dążą, w istocie, do zakwestionowania ustaleń stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku, co jest niedopuszczalne w postępowaniu kasacyjnym jako naruszające art. 398³ § 3 k.p.c. i art. 398¹³ § 2 k.p.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 23 listopada 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, Nr 4, poz. 76; z 24 listopada 2005 r., IV CSK 241/05; z 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06; z 8 października 2009 r., II CSK 222/09 oraz z 9 października 2014 r., I CSK 544/14, OSNC-ZD 2016/A, poz. 4).

Zarzuty naruszenia art. 278 k.p.c. w zw. z art. 235² k.p.c. § 1 pkt 2 i 5 w zw. z art. 381 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych zawartych w apelacji, w tym wniosku o uzupełnienie materiału dowodowego o dane z GUS oraz przesłuchanie powodów i uzupełnienie opinii przez biegłego lub też powołanie innego biegłego sądowego w celu wydania przez biegłego nowej opinii, także pośrednio odnoszą się do kwestionowania przez powodów oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów oraz poczynionych na ich kanwie ustaleń faktycznych. Tymczasem ocena wartości dowodowej, przydatności i miarodajności opinii biegłego oraz potrzeby powołania kolejnych biegłych mieści się w zakresie kompetencji Sądu drugiej instancji, wyłączonych spod kontroli kasacyjnej zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. i art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd *meriti* decyduje o formie, liczbie opinii biegłych i ich przedmiocie, mając na uwadze wnioski stron oraz konieczność

ustalenia lub wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy przy zastosowaniu wiadomości specjalnych, którymi dysponuje biegły. Uzupełnienie pisemnej opinii biegłego w formie ustnej lub pisemnej następuje w celu wyjaśnienia uwag i wniosków złożonych do opinii przez strony lub ewentualnych wątpliwości Sądu. Przeprowadzenie dowodu z opinii innych (kolejnych w sprawie) biegłych jest konieczne w razie uzasadnionych zastrzeżeń stron lub sądu orzekającego co do wywodów i wniosków opinii już sporządzonej w sytuacji, w której wątpliwości i zastrzeżenia nie zostały rozwiane w dodatkowych opiniach ustnych lub pisemnych. Nie ma więc podstaw do takiego działania, jeżeli złożone już opinie biegłych nie budzą wątpliwości sądu, co jest kwestią oceny tego dowodu przez sąd orzekający, usuwającej się spod kontroli kasacyjnej. Brak akceptacji wydanych przez biegłych opinii przez stronę nie uzasadnia wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego, jeżeli przeprowadzone już opinie nie budzą zastrzeżeń sądu i nie ma merytorycznych podstaw do ich podważenia.

Skarżący zarzucili także naruszenie art. 358¹ k.c. przez niewłaściwe przyjęcie przez Sąd sposobu waloryzacji świadczenia należnego powodom w sytuacji, w której biegły podczas przesłuchania na rozprawie proponował, jako odpowiednią metodę waloryzacji, ustalenie należnej kwoty na zasadzie porównania cen za m² gruntu z momentu zakupu prawa i ceny za m² gruntu z chwili obecnej, a ponadto przez niewłaściwe przyjęcie przez biegłego wskaźników waloryzacyjnych w ujęciu rocznym zamiast w ujęciu kwartalnym pomimo faktu, iż byłyby one precyzyjniejsze dla ustalenia świadczenia powodów.

Odnosząc się do tego zarzutu należy w pierwszym rzędzie przypomnieć, że wysoce sformalizowany charakter skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka prawnego przysługującego od prawomocnych orzeczeń sądów powszechnych drugiej instancji oraz obowiązujący przy jej wniesieniu przymus adwokacko-radcowski, mający zapewnić wysoki poziom merytoryczny oraz należytą staranność w ich sporządzaniu przy uwzględnieniu wymogów konstrukcyjnych i formalnych wskazanych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., nakładają na skarżącego powinność precyzyjnego sformułowania podstaw kasacyjnych wskazanych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. W przypadku pierwszej podstawy kasacyjnej wymóg ten sprowadza się do obowiązku przytoczenia konkretnego przepisu prawa materialnego (artykuł, ustęp, paragraf aktu

prawnego, jego pełną nazwę, datę wydania i miejsce publikacji), sposobu jego naruszenia (czy polegało na błędnej wykładni czy na niewłaściwym zastosowaniu tego przepisu, a ściślej normy w nim wysłowionej) oraz wykazania wpływu naruszenia na wynik sprawy, albowiem między wskazaną formą naruszenia prawa materialnego a zarzucaną wadliwością zaskarżonego orzeczenia musi istnieć związek przyczynowy. Wymóg precyzji w formułowaniu podstawy materialnoprawnej skargi kasacyjnej, jest szczególnie istotny w przypadku złożonej budowy przepisu, gdy każdy ustęp (paragraf) dotyczy innej kwestii i podyktowany jest niedopuszczalnością samodzielnego dokonywania przez Sąd Najwyższy konkretyzacji postawionych przez skarżącego zarzutów oraz niemożności stawiania przez Sąd Najwyższy hipotez co do tego, jakiego przepisu (normy prawnej) dotyczy podstawa skargi.

Odnosząc te ogólne uwagi do omawianej podstawy kasacyjnej, należy wskazać, że wskazany w omawianej podstawie kasacyjnej art. 358¹ k.c., dotyczący zasady nominalizmu i waloryzacji sądowej, liczy pięć paragrafów i każdy z nich reguluje odmienną problematykę. Skarżący nie wskazali w podstawie kasacyjnej, naruszenie której normy wynikającej z tego złożonego przepisu zarzucają, nie wskazali także postaci tego naruszenia, ani jego wpływu na wynik sprawy. Z lakonicznego uzasadnienia tej podstawy zawartego w skardze należy wnioskować, że chodzi o naruszenie art. 358¹ § 3 k.c. przewidującej, że w razie istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współżycia społecznego, zmienić wysokość lub sposób spełnienia świadczenia pieniężnego, chociażby były ustalone w orzeczeniu lub umowie. Przepis ten należy do sfery tak zwanego „prawa sędziowskiego” i nie wskazując bezpośrednio sposobów (kryteriów, mierników) waloryzacji konkretnego świadczenia pieniężnego, pozostawia jego wybór uznaniu sędziowskiemu, opartemu na wszechstronnym rozważeniu okoliczności danej sprawy, przy stosowaniu ogólnych, kierunkowych wskazówek zawartych w ustawie oraz bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtowanym na gruncie tej regulacji (zob. jedynie przykładowo: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu najwyższego z 10 kwietnia 1992 r., III CZP 126/91, OSNC 1992/7-8/121; z 19 stycznia 1993 r.,

III CZP 149/92; z 24 stycznia 1996 r., III CZP 196/95, OSNC 1996/6/78; wyrok z 19 stycznia 1999 r., II CKN 202/98, OSNC 1999, nr 6, poz. 121).

Skarżący upatrują naruszenia tej normy prawa materialnego w przyjęciu przez Sąd niesatysfakcjonującego ich miernika waloryzacji, co nie jest jednak wystarczające do skutecznego zarzutu naruszenia tej regulacji, skoro Sądy *meriti*, zwłaszcza Sąd Okręgowy, wyczerpująco i starannie przedstawiły w uzasadnieniach swoich orzeczeń, motywy zastosowania przyjętego przez Sądy sposobu waloryzacji świadczenia należnego powodom w nominalnej kwocie 55,12 PLN, jako najbardziej miarodajnego i sprawiedliwego, spełniającego przytoczone w art. 358¹ § 3 k.c. wymagania dotyczące rozważenia i uwzględnienia interesów obu stron oraz zasad współżycia społecznego w konfrontacji ze wszystkimi okolicznościami sprawy. Uzasadnienie tego zarzutu kasacyjnego nie zawiera przy tym wywodów przekonujących o wadliwości tej metody, stanowiąc raczej lakoniczną polemikę z rozstrzygnięciem, zwłaszcza, że o wyborze sposobu waloryzacji decyduje wyłącznie Sąd orzekający, a nie biegły, jak zdają się sugerować skarżący.

W tym stanie rzeczy, orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.) nie obciążając skarżących kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanego ze względu na ich trudną sytuację majątkową (art. 102 k.p.c.). Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego w odniesieniu do pełnomocnika powodów ustanowionego z urzędu i będącego adwokatem, znajduje oparcie w art. 29 ust. 1 ustawy z 26 maja 1982 r.- Prawo o advokaturze (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz.1564) oraz § 16 ust.4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 7 i § 4 ust.1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2024 r., poz.763).

Władysław Pawlak

Agnieszka Piotrowska

Marta Romańska

(A.D.)

[r.g.]